

DVOJÍ KVALITA - Legislativní vývoj – listopad 2020

Postoj k legislativnímu vývoji ohledně dvojí kvality

Naše organizace se tématem „dvojí kvality“ (viz např. <http://spotrebitelzakvalitou.cz/tema-dne/dvoji-kvalita.php>) dlouhodobě zabývá; naším východiskem je postoj, že pokud je na trhu výrobek, zavedený pod určitým všeobecně známým názvem, značkou, grafickým vyobrazením atp., je klamáním spotřebitele (nekalou praktikou), pokud je na různé trhy uváděn s různými vlastnostmi anebo složením. A to zejména, pokud existuje důvodný předpoklad, že odlišné vlastnosti či receptura mohou mít významný vliv nejen na jeho kvalitu, ale také na cenu. A to i přesto, že v označení jsou jeho vlastnosti a složení správně uvedeny.

Na základě našich znalostí českého i evropského trhu bylo téma dvojí kvality na našem a střeoevropském trhu nesmírně zveličováno. Tento názor potvrdil a je tedy podpořen průzkumem EK ke dvojí kvalitě potravin v roce 2019 ([Zde](#)). SČS ovšem provádělo i vlastní průzkum mezi českými spotřebiteli. Ten prokázal, že vnímání spotřebitelů ke dvojí kvalitě, a to nejen potravin, je velmi vysoké, proto ho SČS takto vnímá ([Zde](#)).

Téma bylo v ČR po několik let otevíráno prakticky výlučně ve vztahu k potravinám, přestože naše organizace opakovaně poukazovala na jeho obecnost. Teprve v průběhu roku 2018 Evropská komise revidovala přístup takového zaměření a připravila revizi obecné směrnice o nekalých obchodních praktikách, tedy obecně na potraviny i průmyslové spotřebitelské výrobky.

Aktuální situace v EU

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161 ze dne 27. listopadu 2019 (o lepším vymáhání a modernizaci právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele) zavádí nové ustanovení ve směrnici o nekalých obchodních praktikách (2005/29/ES):

„Jakékoliv uvádění zboží na trh v jednom členském státě jako zboží totožného se stejným zbožím uváděným na trh v jiných členských státech, ačkoliv takové zboží má podstatně odlišné složení nebo znaky, pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními faktory.“ (Čl. 6 odst 2, písm c)).

Transpoziční doba je pro členské státy stanovena **do 28. listopadu 2021**, tedy dva roky od data vstupu předpisu v platnost.

Legislativní vývoj v ČR

Legislativní řešení přijaté na evropské úrovni bylo v ČR politiky přijato velmi „rozpačitě“. Rozhořčení a rozčarování politiků vyvolal dovětek „pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními faktory“. SČS je ale názoru, že i bez tohoto dovětku by bylo uplatnění a vymáhání vymezení dvojí kvality z hlediska vymahatelnosti poněkud bezzubé.

Přestože předmětný evropský předpis je standardně u nás zaveden prostřednictvím zákona na ochranu spotřebitele, Ministerstvo zemědělství oznámilo bezprostředně svůj plán řešit potraviny v rámci novely zákona o potravinách a tabákových výrobcích. MPO souběžně navrhlo novelu zákona o ochraně spotřebitele.

Novely zákona č. 110/1997 S., o potravinách, a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, jsou v legislativním procesu:

- ❖ **v novele zákona o ochraně spotřebitele** je navržena úprava ustanovení o klamavých obchodních praktikách s tím, že „*obchodní praktika se (mj.) považuje za klamavou, pokud ve věcných souvislostech, s přihlédnutím ke všem jejím rysům a okolnostem, vede nebo může vést k tomu, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, a pokud zahrnuje jakékoliv uvádění výrobku na trh jako výrobku totožného s výrobkem uváděným na trh v jiném členském státě Evropské unie, přestože takový výrobek má podstatně odlišné složení nebo znaky, pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními skutečnostmi.*“

Kdo tak přesto učiní, dopouští se přestupku s možností sankce až 50 milionů Kč.

- ❖ **v novele zákona o potravinách** má být napříště zakázáno na trh uvádět potraviny „*označené zdánlivě totožně s potravinou uváděnou na trh v jiném členském státě Evropské unie, ačkoliv potravina uváděná na trh v České republice má odlišné složení nebo vlastnosti.*“

Přestoupení zákazu se hodnotí stejnou výší sankce, a tedy až 50 miliony Kč.

Aktuálně (listopad 2020) skupina poslanců přichází s pozměňovacím návrhem k předmětnému článku vládního návrhu novely zákona o potravinách, který by měl znění upravit tak, že má být napříště zakázáno na trh uvádět potraviny „*zdánlivě totožné s potravinou uváděnou na trh v jiných členských státech Evropské unie, ačkoliv potravina uváděná na trh v České republice má podstatně odlišné složení nebo vlastnosti, pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními skutečnostmi a pokud není potravina opatřena snadno přístupnou a dostatečnou informací o tomto odlišném složení nebo vlastnostech.*“

Komentář SČS k navrhovanému pozměňovacímu návrhu:

Bylo veřejným tajemstvím, že Ministerstvo zemědělství v rozporu se zásadami vnitřního trhu EU svůj návrh novely Evropské komisi a členským státům nenotifikovalo, ačkoliv bylo navrhované ustanovení podstatně odlišné od výše citované evropské směrnice. Mezi odbornou veřejnost rovněž pronikly informace, že Evropská komise (ačkoliv oficiálně návrh neobdržela) vyjádřila s navrhovaným textem značnou nelibost. Návrh poslanců upravuje text ve smyslu znění evropské novelizované směrnice. (Jistá odlišnost ovšem nadále zůstává – pokud se ale jedná o text předjednaný s EK, za spotřebitele v tom pochopitelně problém nevidíme).

Z hlediska spotřebitelů nemá navrhovaná změna podstatný význam. Považujeme za správné, že česká legislativa bude rámec dvojí kvality upravovat stejně jako evropský předpis. O to více se ale jeví zmatečné, že evropské ustanovení bude u nás zavedeno do dvou předpisů.

Zajištění vymahatelnosti příslušných ustanovení k zamezení dvojí kvality bude ve zodpovědnosti dozorových orgánů - ČOI a SZPI. Nebudou to mít jednoduché.

Je dobře si také uvědomit, že česká, národní legislativa pro většinu potravinářských výrobků stanovuje pouze minimální požadavky na kvalitu. A ty jsou někdy opravdu velmi nízké (příkladem jsou drůbeží výrobky, anebo lunchmeat, který byl také uváděn kdysi jako příklad problémového výrobku dvojí kvality). To principiálně není špatně, někteří spotřebitelé mohou upřednostnit nízkou kvalitu za nízkou cenu. Ale pak se nemůžeme divit, že dodavatelé takové výrobky na trh dodávají...

Libor Dupal, listopad 2020

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., (SČS) si klade za cíl hájit oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu EU a ČR, přičemž zdůrazňuje preventivní stránku ochrany zájmů spotřebitelů: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit.“ SČS působí v řadě oblastí – pokrývá odbornost ve vztahu ke kvalitě a bezpečnosti výrobků včetně potravin, technické normalizaci a standardizaci, kvalitě a bezpečnosti služeb včetně služeb finančního trhu aj.

SČS, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10; +420 261263574; scs@konzument.cz; www.konzument.cz

Kabinet pro standardizaci, o. p. s., (KaStan) je nezávislou obecně prospěšnou společností založenou Sdružením českých spotřebitelů. Cílem je zvyšování bezpečnosti a kvality výrobků a služeb vytvářením a podporou funkce nástrojů zajišťujících účinné zapojení spotřebitelů do standardizačních procesů (technická normalizace, certifikace a posuzování shody, akreditace, dozor nad trhem), včetně uplatňování technických předpisů a norem ve prospěch spotřebitelů a korektního trhu.

KaStan, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10; +420 261263574; info@top-normy.cz; www.top-normy.cz